VALTAKUNNANVOUDINVIRASTO LAUSUNTO

15.2.2016 84/331/16

Eduskunnan lakivaliokunta

Viite: lausuntopyyntönne 5.2.2016 HE 1/2016 vp

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LAEIKSI RIKOSLAIN 2 a ja 9 LUVUN MUUTTAMISESTA SEKÄ PYSÄKÖINNINVALVONNASTA ANNETUN LAIN 3 §:n MUUTTAMISESTA

Pyydettynä lausuntonaan Valtakunnanvoudinvirasto esittää seuraavaa.

Yleistä

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että päiväsakot korotetaan noin kaksinkertaiseksi. Päiväsakon vähintä rahamäärää (nykyisin 6 e) korotettaisiin kuitenkin vain 50 %:lla 9 euroon. Korotus on osa hallituksen päättämiä julkisen talouden välttämättömiä sopeutustoimia. Tämän vuoksi sakkoja on tarpeen korottaa selvästi enemmän kuin mitä sakotettujen tulojen kehitys edellyttäisi.

Muutoksen vaikutukset

Esitetty muutos tarkoittaisi ulosottoviranomaisen kannalta ensinnäkin sakon muuntorangaistuksen täytäntöönpanotehtävien lisääntymistä. Kuten hallituksen esityksen yleisperusteluissa on todettu, sakkoon tuomitut ovat pääsääntöisesti hyvin pienituloisia. Noin puolet sakkorangaistuksista on nykyään rahamäärältään minimipäiväsakkoja. Hallituksen esityksessä esitetyn arvion mukaan 50 prosentin korotus sakon rahamäärään merkitsisi arviolta 7,5 %:n vähennystä sakkojen maksamiseen. Tuloraja, jonka alittaville henkilöille määrätään minimipäiväsakko (675 e/kk), vastaa ulosoton suojaosuutta (678 e/kk), joten minimipäiväsakkojen saajilta sakkoja ei voida käytännössä ulosmitata. Esitetyn arvion mukaan vankiluku kasvaisi noin 50 - 60 vangilla. Mikäli arvio olisi oikeansuuntainen, ei uudistus lisäisi ulosoton työmäärää merkittävästi. Oikeusrekisterikeskus lähetti esimerkiksi vuonna 2013 ulosottovirastoihin sakon muuntorangaistuksen täytäntöönpanohakemuksia 4941. Ulosottovirastot antoivat vankilaan ilmoittautumismääräyksen 398 muuntorangaistukseen tuomitulle.

Toiseksi korotus saattaa vaikuttaa siihen, että yhä suurempi osa rangaistusmääräysmenettelyssä määrätyistä sakoista jää perimättä. Tosin jo nykyisellään velalliset, joilla on sekä muuntokelpoisia että rangaistusmääräysmenettelyssä määrättyjä sakkoja perinnässä, maksavat valikoiden ainoastaan muuntokelpoiset sakot, viimeistään siinä vaiheessa, kun sakot on jo muunnettu vankeudeksi. Kuten hallituksen esityksestäkin käy ilmi, sakotetut ovat pienituloisia ja usein työvoiman ulkopuolella, eikä suurella osalla ole lainkaan ulosmittauskelpoista tuloa tai omaisuutta. Kuitenkin nämäkin velalliset usein maksavat muuntokelpoiset/vankeudeksi muunnetut sakot.

Käyntiosoite Kauppiaskatu 1 20100 TURKU
Postiosoite PL 330 20101 TURKU
Puhelin 029 566 5150
Telekopio 028 566 5159
Sähköpostiosoite vvv@oikeus.fi

Muuntokelpoisten sakkojen osalta korotuksella on osaltaan epäedullinen vaikutus myös muuntorangaistuksena vankeuteen tuomitun lähipiirille, sillä ulosottomenettelyssä tehtyjen havaintojen perusteella voidaan todeta, että harvinaista ei ole käytännössä sekään, että sakon maksaa tuomitun läheinen juuri ennen rangaistuksen täytäntöönpanoa. Korotus koskee siis välillisesti myös sakotetun lähipiiriä ja voi lisätä sosiaalisia haittoja.

Johtava hallintovouti Jorma Niinivirta

Hallintovouti Ulla Pekkinen